

Contextus neolatini. International Association for Neo-Latin Studies. XVI Congress. Wien, 2. – 7. august 2015.

Od prvého kongresu v Leuvene (1971), kde bola založená Medzinárodná asociácia novolatinských štúdií, sa v trojročnom cykle konajú celosvetové stretnutia bádateľov vo vednej oblasti, ktorá pokladá za predmet svojho interpretačného záujmu všetky latinské texty od 15. storočia do dnešného dňa. Účastníkov 16. riadneho kongresu IANLS sústredilo na začiatku augusta 2015 do vznosných priestorov Viedenskej univerzity heslo *Novolatinské kontexty*, pod ktorým sa ponúkalo 5 plenárnych zasadaní a takmer 300 referátov.

Novolatinská filológia sa od sedemdesiatych rokov 20. storočia, keď sa etablovala predovšetkým z iniciatívy profesora Jozefa Ijsewijnja (1932 – 1998), rýchlo udomácnila aj na Slovensku a otvorila široké priestory pre štúdium nášho dosiaľ slabo poznaného kultúrneho vývinu. O jej význame svedčí jednoduché porovnanie. Keby sme jej európsku pramennú základňu porovnali s antickou rímskou literatúrou, výsledný pomer vyznie 9:1 v prospech novolatinských textov. Má na tom samozrejme podstatnú zásluhu fakt, že v každej národnej literatúre európskeho kultúrneho okruhu vznikali okrem priemerných produktov produkty podpriemerné i hodnoty výrazne nadnárodného dosahu. Tieto prvotne slúžili potrebám vzdelancov, ktorí tvorili osobitnú pospolitosť označovanú pojmom *res publica litteraria*. Zmapovať ich prepojenie je dnes jednou z hlavných pracovných úloh svetového i slovenského bádania.

Výskum latinskej literatúry obdobia novoveku je zjavne dôležitý nielen na Slovensku, kde bola latinčina úradným jazykom Uhorského kráľovstva do polovice 19. st., ale aj v iných štátoch, dokonca priťahuje záujem bádateľov mimo Európy. Napriek tomu je pochopiteľné, že medzi bádateľmi z vyše 20 krajín boli na kongrese najpočetnejšie zastúpení Nemci, Rakúšania, Taliani, Holanďania a Belgičania, zo zámoria Američania. Slovensko a jeho kultúru 16. až 18. storočia predstavili desiaty neolatinisti – z Univerzity Komenského v Bratislave (Ľ. Buzássyová, D. Škoviera), z Trnavskej univerzity (Ľ. Fišerová, E. Juríková, J. Kordoš, N. Sipekiová) a zo Slavistického ústavu Jána Stanislava SAV (N. Hubinská, Ľ. Wilšínská, S. Zavorský).

Prezentácii neolatinistického výskumu v Chorvátsku, v Španielsku, Nizozemsku, Taliansku, Švédsku a Poľsku sa venovali referenti v osobitných sekciách. Náš záujem púťali najmä vystúpenia maďarských, českých, poľských a rakúskych kolegov, týkajúce sa osobností činných aj v našich kultúrnych dejinách a boli poučné i metodologicky. Napr. Bratislavský kongres panovníkov z roku 1515, teda spred päťsto rokov, pripomenula viedenská prof. Elisabeth Klecker, keď sa zaoberal postavením latinčiny na tomto dynastickom pokuse o zabezpečenie mieru v strednej Európe. Osobitné sekcie sa zamerali na vedúce osobnosti latinského písomníctva (J. Balde, W. Barclay, Erasmus Rotterdamský, F. Petrarca, G. Pontano, F. Rabelais), ďalej na obzvlášť plodné či ešte sa len formu-

júce žánre umeleckej i vecnej spisby (do popredia vystúpila epistolografia, medicína, náboženstvo, dejepisectvo, politika), na školstvo a na nové technológie spracúvania materiálu. Spravidla prebiehalo sedem sekcií súbežne, takže nebolo v silách jednotlivca, aby konferenciu absolvoval celú. Takmer 60 % referátov odznelo po anglicky, latinčinu použilo päť referentov, čo je však viac ako v minulosti. Celkový obraz tohto veľkého a únavného podujatia poskytne zrejme až vydanie konferenčného zborníka.

Nebude v ňom text latinskej divadelnej hry J. A. Komenského *Diogenes Cynicus redivivus, sive de compendiose philosophando* (Vzkriesený kynik Diogenés čiže o filozofovaní v skratke), ktorú pod vedením Ľ. Buzássyovej v pôvodine predviedli študenti klasickej filológie z Bratislavy a ktorá zožala mimoriadny úspech, zato ako hmotnú pamiatku si účastníci odnášajú zväzok *Fasti Austriae 1736*, ktorý okrem sprievodných štúdií obsahuje básnický kalendár podľa mesiacov uvedeného roka nielen po latinsky, ale aj v prekladoch do moderných jazykov. *Finis coronat opus*: december je korunovaný slovenským veršovaným prekladom!

S uznaním sa treba vyjadriť k práci neveľkého tímu organizátorov okolo prof. Franza Römera, bývalého dekana filologicko-kulturologickej fakulty. Aj vďaka nim prebehol kongres v rastúcich horúčavách hladko a nanajvýš dôstojne prispel do venca podujatí k šesťstopäťdesiatim rokom od založenia *Alma Mater Rudolphina*.

Daniel Škoviera

ERRATA

V časopise Slovenská literatúra č. 5, roč. 62, 2015 v príspevku F. Matejova Chiazmus telesnosti a prírody v poézii I. Laučíka na s. 398 má príslušná pasáž správne znieť takto: Ako tretí text pri voľne obkružovanej jaskynnej topike treba uviesť už tu spomenutý príspevok I. Laučíka zo *Slovenských pohľadov*, 1988, č. 4, z rubriky Knihomol'ňa, kde mali autori predstavovať aktuálne čítané, obľúbené, inšpiratívne texty či diela.⁸ (Že ho sám pre seba a chápanie svojej poézie pokladal za dôležitý, svedčí fakt, ako naň dôrazne upozorňuje po rokoch P. Zajaca v ich korešpondencii.)

Redakcia sa čitateľom ospravedľňuje.